

היפה, שמוכח מגוף הכתוב שמועילים מעשיו, כדברי רבי אילעא,
 דאמר רבי אילעא, מנין לתורם מן הרעה על היפה שבדיעבד
 תרומתו תרומה, שנאמר בהפרשת תרומה (שם יח ט), 'ולא תשא
 עליו חטא פהרימכם את חלב ממונו'. וחלבו' הוא החלק היפה,
 ומשמעות הכתוב היא, שאם תתרמו מהרעים יהיה בכם חטא. ואם
 נאמר שמה שתרם אינו נעשה קדוש בקדושת תרומה ועליו לשוב
 ולתרום מן היפה, נשיאות חטא למה, והרי לא עשה כלום, ועליו
 לחזור ולתרום. אלא מוכח מין ו-מכאן לתורם מן הרעה על
 היפה, שאפילו שעבר על מצות התורה תרומתו תרומה, ומאחר
 שהפירות הרעים נעשים תרומה נחשב הדבר לחטא.
 מפרשת הגמרא: ולאבני הסובר 'אי עביד מהני' גם בלי כתוב זה יש
 לה לתרומה לחול אלא דאי לאו דאמר רחמנא ולא תשא עליו
 חטא, הוה אמינא הכי אמר רחמנא, עביד לך-עשה מצוה מן
 המוכרח ותרום מן הרעה על היפה, ואולם גם אי לא עביד כן הוסיף
 לא מיקרי, ואינו אלא איסור בעלמא. קא משמע לן הכתוב, שלא
 זו בלבד שלא קיים מצוה מן המובהר, אלא אף קריי חוטא.
 הגמרא מקשה על שיטת אביי מדברי משנה אחרת בתרומות: והרי
 מצינו בתורם תרומה ממין על שאינו מינו, כגון שהפריש יין
 לתרומה כדי לתקן שמן של טבל, דאמר רחמנא (שם יח ט) 'כל חלב
 יצהר וכל חלב תירוש ודגן, ראשיתם אשר יהנו לה', ודרשו מכאן
 שיש ליתן חלב לתרומה מובחרת לזה וחלב לזה, כל מין בפני עצמו.
 ותנן במסכת תרומות (פ"ב מ"ד), 'אין תורמין ממין על שאינו מינו,
 ואם תרם אין תרומתו תרומה' אפילו בדיעבד. אלמא אי עביד לא
 מהני, ותיובתא היא על מה דאמר אביי 'אי עביד מהני'.
 מתרצת הגמרא: אמר לך אביי, שאני התם במין על שאינו מינו,
 משום דאמר קרא 'ראשיתם', ללמדנו שאין התרומה חלה אלא
 כשתרם ראשית (ותרומה) למין זה בפני עצמו, וראשית למין זה בפני
 עצמו, ומאחר שכבר נכתב דין זה ב'כל חלב יצהר', מה שחור ושנה
 עליו הכתוב הוא כדי ללמדנו שהוא מעכב. וכן אמר רבי אילעא,
 שנמה שנאמר 'ראשיתם' למדנו, שהתורם ממין על שאינו מינו אין
 תרומתו תרומה.
 מפרשת הגמרא: ולרבא הסובר 'אי עביד לא מהני' אף ללא דרשה
 זו אין חלה תרומת תירוש על יצהר, אלא דאי לאו דאמר רחמנא
 'ראשיתם', הוה אמינא שדווקא תירוש ויצהר דבתיב בהו 'חלב
 יצהר' וחלב תירוש, [הוא] דאין תורמין מזה על זה, שלכך נאמר
 'חלב' בכל אחד מהם כדי לחלקם זה מזה. אבל תירוש ודגן, או מין
 אחד של דגן ומין אחר של דגן, דחד 'חלב' בתיב בהו (פי תרים
 מהאי אהאי לא לן), כתב רחמנא 'ראשיתם' ליתן חלב לזה וחלב
 לזה. לישנא אחרתא היא תירוש ודגן דחד 'חלב' בתיב בהו, תרים
 מהאי אהאי – היינו אומרים שאפשר לתרום ממין אחד על חבירו.
 על כן כתב רחמנא 'ראשיתם', ללמדנו שאף במינים אלו אין
 תורמין מאחד על חבירו.
 הגמרא מקשה על שיטת אביי מדברי המשנה בערכין: והרי מצינו
 בהרמים, דאמר רחמנא בהם (ויקרא כו כח) 'אף כל חרם אשר יחרם
 איש לה' וגו' לא ימכר ולא יגאל', שאסור לפדות חרמי כהנים אלא
 יש ליתנם לכהנים. ותנן במסכת ערכין (כח), 'חרמי כהנים אין (פודין
 אותם) [להם פדיון] אפילו בדיעבד, אלא נותנין אותם עצמם
 לבקו'. אלמא לא מהני – ומכך שאין פדיונם חל בדיעבד מוכח שכל
 שעבר על מצות התורה לא חלו מעשיו, ותיובתא היא על מה דאמר
 אביי 'כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד, אי עביד מהני'.
 מתרצת הגמרא: אמר לך אביי, שאני התם בהרמים, משום דאמר
 רחמנא בסופו של הכתוב 'לא ימכר ולא יגאל', קדש קדשים הוא,
 ומ'הוא' משמע שהחרם בתיורו יתא – ישאר במציאותו הקודמת,
 ולא יחול פדיונו.

הגמרא מקשה מברייתא על שיטת רבא: מיתיבי, שנינו בברייתא,
 אונם שגירש את אנוסתו לאחר שנשאה לאשה, אם ישראל הוא,
 מחזיר אותה ונושאה ואינו לוקה משום לא יוכל שלחה. ואי
 אמת דכדרי רבא, דפיון דעבר אמירא דרחמנא לן אפילו שלא
 הועילו מעשיו, הא – ישראל שגירש נמי לילקי, ואפילו שלא
 הועילו לו גירושיו לפוטרו מחיוב ולו תהיה לאשה ועליו להחזירה.
 ומכך ששנינו בברייתא שאינו לוקה היא תיובתא דרבא, ומוכח
 כדברי אביי שכל שלא הועילו מעשיו אינו לוקה עליהם.
 מתרצת הגמרא: אמר לך [רבא], שאני התם באונס, שאינו לוקה
 על הגירושין משום דאמר קרא (דברים כב כט), 'לא יוכל שלחה כל
 ימיו, שכל ימיו הוא מצוה בעמוד והחזיר אף לאחר שגירשה, ולא
 אסרה התורה לגרש, אלא שצויתה בקום ועשה שאם גירשה לא
 ישאירנה משולחת כל ימיו אלא עליו להחזירה, ועל כן אינו לוקה
 על הגירושין.
 והוקשה לגמרא: ולאביי הסובר שכל שלא הועילו מעשיו אינו
 לוקה, לשם מה נאמר 'כל ימיו', הלא בין כך אינו לוקה משום שעליו
 להחזירה, ולא הועילו לו גירושיו. ותירצה: אי לאו דאמר רחמנא
 'כל ימיו, הוה אמינא איסורא הוא דעבר ליה, אי בעי ליהדר, ואי
 בעי לא ליהדר – היינו אומרים שאם גירשה עבר על איסור לא יוכל
 שלחה, והועילו גירושיו לפוטרו מחיוב ולו תהיה לאשה, ואם ירצה
 יחזירנה ואם לא ירצה לא יחזירנה, ומאחר שהועילו מעשיו יש לו
 ללקות על לאו זה. קא משמע לן הכתוב שלא כן הוא. אלא חייב
 להחזירה.
 הגמרא מביאה לשון אחרת המקשה על אביי ולא על רבא: לישנא
 אחרתא, מיתיבי, אונם שגירש את אנוסתו, אם ישראל הוא,
 מחזיר אותה ואינו לוקה משום לא יוכל שלחה, ואם כהן הוא
 שאסור לו להחזירה משום שהוא אסור בגרשה, לוקה משום הלאו
 האמור ואינו מחזיר. הרי קתני בברייתא, אם ישראל הוא מחזיר,
 ואין מועילים גירושיו לפוטרו מחיוב ולו תהיה לאשה' אלא עליו
 להחזירה. ומכאן תיובתא דאביי הסובר 'אי עביד מהני', שאם כן
 היה להם להחזירה והועילו לפוטרו מחיוב להחזירה, מתרצת
 הגמרא: שאני התם באונס, דרחמנא אמר 'כל ימיו', ומכאן שכל
 ימיו הוא מצוה בעמוד והחזיר, ואפילו לאחר שגירשה.
 והוקשה לגמרא: לרבא הסובר 'אי עביד לא מהני', למה הוצרך
 הכתוב להשמיענו שהוא מצוה להחזיר לאחר שגירשה, הלא בין כך
 אין לגירושין להועיל כדי לפוטרו מחיוב ולו תהיה לאשה. ותירצה:
 ורבא אמר לך, אי לא כתב רחמנא 'כל ימיו, הוה אמינא לילקי
 וליהדר – שילקה וגם יתחייב להחזירה, משום דהוה ליה לאו גרידא
 מה דבתיב 'לא יוכל שלחה', ואינו ניתק לעשה. שכן העשה של
 'לו תהיה לאשה' חל קודם הגירושין לפני שעבר על הלאו, ונמצא
 שהוא לאו שקדמו עשה שלוקים עליו. אהכי ו-לכן כתב קרא 'כל
 ימיו', כדי לחייבו עשה לחיוב עשה לישאנה לאחר שגירשה, ולשווייה
 ו-לעשותו ללאו של אונם ללא תעשה שניתק לעשה של 'כל ימיו'
 שחל לאחר הגירושין, וללמדנו דאין לוקין עליו.
 הגמרא מקשה על שיטת רבא מדברי המשנה בתרומות: והרי התורם
 תרומה מן התבואה הרעה על התבואה היפה של טבל כדי לתקנה,
 עובר על מה דרחמנא אמר (במדבר יח כט) 'מכל מתנותיכם תרימו את
 כל תרומת ה' מכל חלב'. וחלב הוא החלק היפה והמשובח, ומשמע
 חלב מן – תתרמו, אבל מגידועין ומפירות גרועים על היפים לא
 תתרמו. ואף על פי כן תנן במסכת תרומות (פ"ב מ"ד), 'אין תורמין מן
 הרעה על היפה, ואולם בדיעבד אם תרם תרומתו תרומה, אלמא
 דבר שאסרה תורה לא עשאו מהני – חלים מעשיו, ואם כן תיובתא
 דרבא הסובר 'אי עביד לא מהני'.
 מתרצת הגמרא: אמר לך רבא, שאני התם בתורם מן הרעה על

59 שתמורת בכור אינה קריבה: **וְרָבָא אֵין הָכִי נָמִי** (אכן) גם הוא סובר
 60 דְמַהְהוּא קָרָא 'אם שור אם שה לה' הוא' למדנו שתמורת בכור אינה
 61 קריבה, ולא מקדש הם. **אֲלָא הֵם** שנאמר בכבור לְמַה לִּי, לְיָמֵךְ
 62 עַל בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר שְׁנַתְעַרְב דָּמֵן בְּדָם כָּל שאר הקרבנות העולין על
 63 המזבח, שְׁקָרְבִין דְּמִים מעורבים אלו ונורקים לְנִפְי הַמִּזְבֵּחַ, ומתירה
 64 זריקה זו את אכילת בשרם, שכן מ'הם' משמע שבהוייתם יהיו אפילו
 65 לאחר שהתערבו בדם אחר. ואפילו אם הדם האחר מרובה על דם
 66 הבכור והמעשר, אין אומרים שדמם בטל ברוב הדם האחר והרי הוא
 67 כמי שאינו, אלא זריקה כשירה היא. משום שכל העולים על המזבח
 68 אינם מבטלים זה את זה, ולא נאמר בהם דין ביטול ברוב.
 69 שואלת הגמרא: **וְאֲבִי הוֹרֵשׁ מ'הם'** שאין פדיון לבכור, **הָאֵי סָבְרָא**
 70 שאין עולין מבטלים זה את זה **מֵנָּא לִיָּה** – מניין לו. משיבה הגמרא:
 71 אביי דורש דין זה ממה שנאמר בסדר עבודת יום הכפורים (ויקרא טו
 72 יח) **וְלִקַּח מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׂעִיר וְנָתַן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב**.
 73 שלאחר שגמר הכהן הגדול להזות מדם הפר ומדם השעיר היה
 74 מערבם יחד ונותן מהדם המעורב על קרנות מזבח הזהב. **וְהָלֹא דָם**
 75 **הַפָּר מְרֻבָּה מֵהַדָּם שֶׁל הַשְּׂעִיר**, ואם כן איך קראו הכתוב דם
 76 השעיר' לאחר שהתערב בדם הפר והתבטל ברובו. אלא **מֵינָן לְכָל**
 77 **הַעוֹלִין עַל הַמִּזְבֵּחַ שְׂאִין הֵם מְכַמְלִין זֶה אֶת זֶה**. **דְּרַנְיָא**, **וְלִקַּח מִדָּם**
 78 **הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׂעִיר**, שִׁהוּ דְּמִים אֵלּוּ מְעוֹרְבִין זֶה בְּזֶה בשעת נתינתם
 79 על קרנות המזבח. **דְּכָרֵי רַבִּי יִאֲשֵׁרָה**. ואילו היה דין ביטול ברוב גם
 80 בעולים היה לו דם השעיר להתבטל בתערובת.
 81 מפרשת הגמרא: **וְרָבָא** סובר שאין ראייה משם שעולין אינם בטלים
 82 זה בזה, שכן **הָתָם** נותן על הקרנות **מִדָּם זֶה בְּפָנָי עֲצָמוּ וּמִזֶּה בְּפָנָי**
 83 **עֲצָמוּ**, וְסָבַר לֵיה פְּרָבִי יוֹנְתָן שאין מערבים את שני הדמים יחד, ולא
 84 נאמר דין ביטול ברוב אלא בשני דברים המעורבים זה בזה.
 85 הגמרא מקשה על שיטת אביי מדין פדיון מעשר המובא במשנה
 86 להלן: **וְהָרִי מַעֲשֵׂר בַהֲמָה דְאָמַר בּו רַחֲמֵנָא לֹא יִנְאָל**, **וְהַגֵּן לַהֲלֵן**
 87 **(כא)**, כל הקדשים יש לָהֶן פְּדִיּוֹן וְלַתְּמוֹרוֹתֵיהֶן, חוץ מן הַבְּכוֹר וּמִן
 88 הַמַּעֲשֵׂר שאין להם פדיון. **אֲלָמָא** – ומוכח מזה) שמשום שאסרה
 89 התורה לפדות מעשר **לֹא מִהֵנִי** פדיונו, וְתִיּוֹבְתָא היא על מה דָּאִמַר
 90 **אֲבִי** 'אי עביד מהני'.
 91 מתרצת הגמרא: **אָמַר לָךְ אַבְי**, **שְׂאֵנִי הָתָם** בפדיון מעשר, משום
 92 דְּלִיָּף מעשר בהמה בגזירה שוה 'עֲבָרָה' 'עֲבָרָה' מְכַבֵּד. שכן
 93 בשניהם נאמרה לשון 'העברה', במעשר נאמר (ויקרא כו לב) 'כל אֲשֶׁר
 94 יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט', ובבכור נאמר (שמות יג יב) 'וְהַעֲבַרְתָּ כָּל פֶּטֶר רְחֹם'.
 95 וכשם שבכור אין לו פדיון משום שנאמר בו 'הם' בהוייתן יהו'
 96 כמבואר לעיל, הוא הדין למעשר.
 97 הגמרא מקשה על שיטת רבא מדברי המשנה בתרומות: **וְהָרִי**
 98 **הַאיסור** שנאמר באדם (הקדומה) [המקדים] הפרשת התרומה
 99 להפרשת הביכורים, **דְאָמַר בּו רַחֲמֵנָא** (שמות כב כח) 'מִלְּאֲתָךְ וּמִפְעֶךָ
 100 **לֹא תֵאָחֵר**', וְהַגֵּן במסכת תרומות (פ"א מ"ח), **הַמְקַדֵּים** תרומה
 101 לבכורים, **אִף עַל פִּי שְׂהוּא** עובר באיסור **לֹא תַעֲשֶׂה**, מכל מקום
 102 **מֵה שְׂעֵשֶׂה עֲשׂוֹי**, וחלה תרומתו. ומכאן קשה על רבא הסובר 'כל
 103 מילתא דאמר רחמנא לא תעביד, אי עביד לא מהני'. מתרצת
 104 הגמרא: **אָמַר לָךְ רַבָּא**, **שְׂאֵנִי הָתָם** בהקדמת תרומה לביכורים,
 105 משום **דְאָמַר קָרָא** (במדבר יח כט) 'מִכָּל [מִתְּנִיתִיכֶם] [מעשרותיכם] (כ)
 106 תְּרִימוּ (תְּרוּמָה) אֶת כָּל תְּרֻמוֹת ה', 'וּמְכַל' בא לרבות אפילו תרומה
 107 שהוקדמה לביכורים חלה בדיעבד.
 108 מפרשת הגמרא: **וְלֵאֲבִי** הסובר שכל מעשה שנעשה באיסור חל
 109 בדיעבד, ואין צורך בריבוי מיוחד לתרומה שקדמה לביכורים,
 110 **מִיפְעֵיָא לִיָּה** (–נצרך) הריבוי האמור לדין אחר, **פְּרָאֲמַר לִיָּה רַב**
 111 **פְּפָא לֵאֲבִי**, שכן אמר ריש לקיש (ביצה ג"ג) מעשר ראשון שהקדימו
 112 בשבלים (קודם מירוחם בגורן) כשעדיין לא התחייבה התבואה
 113 בתרומה, פטור מתרומה גדולה. שכן סדר המתנות הוא, שקודם
 114 תורמים מהפירות תרומה גדולה ונותנים אותה לכהן, ואחר כך
 115 מפרישים מהם מעשר ראשון ונותנים אותו ללווי, ועל הלוי להפריש
 116 ממעשר זה עשירית וליתנה לכהנים, והיא הקרויה 'תרומת מעשר'.

1 והוקשה לגמרא: **וְלֵרָבָא** הסובר שכל שעבר על מצות התורה לא
 2 חלים מעשיו, לשם מה נכתב 'הוא' בחרמים, הלא בין כך אין חל
 3 פדיונו משום שאסרה התורה לפדותו. ותירצה: **הָאֵי 'הוא'** בא
 4 **לְמַעוֹטֵי בְּכוֹר** מדין לא ימכר. **דְּרַנְיָא**, **בְּבְכוֹר נִאֲמַר** (במדבר יח יז) 'אֵךְ
 5 **בְּכוֹר שׁוֹר** וגו' **לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם**. שדין הבכור להקרב על גבי
 6 המזבח, ואם נפל בו מום הרי הוא נאכל בלא פדיון לכהן שניתן לו
 7 בכור זה במתנה. אבל אי אפשר לפדותו ולנהוג בו מנהג חולין כגזירה
 8 ועבודה, משום שאף לאחר שהומם עדיין יש בו קדושה ולא הותר
 9 אלא לאכילה. ולא אסרה התורה אלא לפדותו ולחלל את קדושתו
 10 על דמים, וְאוֹלָם נִמְכָּר הוּא לאחרים במומו ואין איסור במכירתו.
 11 אבל **בְּמַעֲשֵׂר** בהמה **נִאֲמַר** (ויקרא כו א) **לֹא יִנְאָל**, וְעַל כֵּן אֵינִי נִמְכָּר
 12 **לֹא תִי וְלֹא שְׂהוּמִי**, וְלֹא תָם וְלֹא פֶעַל מוּם. ואף שגאולה פדיון הם
 13 ענין אחד, מכל מקום מאחר שבמעשר נאמר 'לא יגאל' כלשון
 14 שנאמרה בחרמים, למדנו בגזירה שוה, מזה איסור גאולה שנאמר
 15 בחרמים אף איסור מכירה עמו, שכן נאמר בהם (שם כו כח) 'לא ימכר
 16 וְלֹא יִנְאָל', אף איסור גאולה שנאמר במעשר כולל עמו אף איסור
 17 מכירה (בכרות לב). אבל בבכור נאסר רק פדיון ולא מכירה, ואפילו
 18 שבכור נלמד בגזירה שוה ממעשר לכמה דינים, לענין זה אין ללמודו
 19 ממעשר, שכן 'הוא' שנאמר בחרמים בא למעט בכור מאיסור מכירה.
 20 הגמרא מקשה על שיטת רבא מדין תמורה: **וְהָרִי תְּמוּרָה**, **דְאָמַר**
 21 **רַחֲמֵנָא** (ויקרא כו א) **לֹא יִחְלִיפֵנוּ וְלֹא יִמַר אֲתוּ**, וְתִנָּא במשנתינו, **לֹא**
 22 **שְׂאֵדָם רְשָׁאֵי לְהַמִּיר**, **אֲלָא שְׂאֵם הַמִּיר מוּמָה**, וְסוּפְג אֶת
 23 **הָאֲרֻבָּעִים**. **אֲלָמָא מִהֵנִי** – ומוכח שמועיל מעשה שנעשה באיסור,
 24 ומכאן **תִּיּוֹבְתָא** על מה דָּאִמַר רַבָּא 'כל מילתא דאמר רחמנא לא
 25 תעביד, אי עביד לא מהני'. מתרצת הגמרא: **אָמַר לָךְ [רַבָּא]**, **שְׂאֵנִי**
 26 **הָתָם** בתמורה, משום **דְאָמַר קָרָא** (שם) 'וְהָיָה הוּא וְתְּמוּרָתוֹ יִהְיֶה
 27 קֹדֶשׁ', אבל בשאר מקומות שלא גילה בהם הכתוב שחלים מעשיו,
 28 אינם מועילים כשנעשו באיסור.
 29 והוקשה לגמרא: **וְלֵאֲבִי** הסובר שבכל דבר שאמרה תורה שלא
 30 לעשותו חל בדיעבד, למה הוצרך הכתוב להשמיענו שהתמורה
 31 חלה. ותירצה: **אֵי לֹא דְאָמַר רַחֲמֵנָא 'וְהָיָה הוּא וְתְּמוּרָתוֹ יִהְיֶה**
 32 **קֹדֶשׁ**, **וְהָיָה אֲמִינָא** שתועיל תמורתו לגמרי, וְהַצָּא בהמת קדשים זו
 33 לחולין וְתִנְגַּם בהמת חולין זו להתקדש תחתיה, שהרי אמר שתהיה
 34 זו תמורת זו ורצה להחליף ביניהן. **קִמְשַׁמַּע לָן** הכתוב שהועילו
 35 מעשיו רק לקדש את בהמת החולין, ולא לחלל את בהמת הקרבן.
 36 הגמרא מקשה על שיטת אביי מדברי המשנה להלן: **וְהָרִי בְּכוֹר**
 37 **דְאָמַר בּו רַחֲמֵנָא** (במדבר יח יז) **לֹא תִפְדֶּה**, וְהַגֵּן להלן (כא), כל
 38 הקדשים שנפל בהם מום יש לָהֶן פְּדִיּוֹן, וְכֵן לַתְּמוֹרוֹתֵיהֶן שנפל בהן
 39 מום יש פְּדִיּוֹן, חוץ מן הַבְּכוֹר וּמִן הַמַּעֲשֵׂר שאין להם פדיון, אלא
 40 אם נפל בהם מום הרי הם נשחטים בגבולין (מחוץ לעזרה) ונאכלים
 41 בלא פדיון, ואם פדו אותם אין קדושתם מתחללת על דמי פדיונם.
 42 **אֲלָמָא** – ומוכח מזה) שמשום שאמרה תורה שלא לפדות בכור **לֹא**
 43 **מִהֵנִי** (–לא מועיל) פדיונו, ומכאן **תִּיּוֹבְתָא** (–קושיא) על מה דָּאִמַר
 44 **אֲבִי** 'אי עביד מהני'.
 45 מתרצת הגמרא: **אָמַר לָךְ [אֲבִי]**, **שְׂאֵנִי הָתָם** – שונה שם הדין
 46 בפדיון בכור, משום **דְאָמַר בּו קָרָא** (שם) **לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם**, ויש
 47 לדרוש מ'הם' שְׂפִהוּוּיָתָן יְהוּ, שישארו בקדושתם ולא יחול פדיונם.
 48 שואלת הגמרא: **וְלֵרָבָא** הסובר שבכל מקום שעבר על ציווי התורה
 49 לא חלים מעשיו, **הָאֵי 'הם'** שנאמר בכבור לְמַה לִּיָּה, הרי גם ללא
 50 יתור זה פשוט שאין פדיונו חל. משיבה הגמרא: ללמדנו שרק הָן
 51 (והכורות) עצמם קְרִיבִין, וְאֵין תְּמוּרָתָן קְרִיבִין על גבי המזבח
 52 כשאם תמורות קדשים.
 53 שואלת הגמרא: **וְלֵאֲבִי** הוֹרֵשׁ מ'הם' שאין פדיונם חל, **הָאֵי סָבְרָא**
 54 **מֵנָּא לִיָּה** – מניין לו דין זה שתמורת בכור אינה קריבה למזבח. משיבה
 55 הגמרא: אביי דורש דין זה ממה שנאמר בכבור (ויקרא כו כב) **אִם שׁוֹר**
 56 **אִם שֶׂה לְה' הוּא**, (לה) שדווקא [הוא] קְרִיב, וְאוֹלָם אֵין תְּמוּרָתוֹ
 57 קְרִיבָה.
 58 הגמרא חוזרת בה עתה מתירצה הקודם שרבא דורש מ'הם'

אגרות קודש

בי"ה חי ניסן תרצ"ה

וויען

ידידנו הנכבד הרה"ג הנודע לשם תהלה
ווי"ח אי"א מוהר"ר ישראל שי דזייקאבסאן

שלום וברכה.

2 מכתבו קראתי פעמיים ושלוש בעונג כפול ומשולש, מזה
3 שהתלמידים התמימים שיי נותנים את ריחם בעבודה טהורה
4 המתאימה לרוחה של תומכי תמימים ולא רק מינטערן זיך
5 מיט חלשות, לטהר את ההתירים כו', ומזה שת"ל נמצאים
6 כאלו המתדבקים ואס קלעפין זיך צו דעם לערנען אשר
7 בעז"ה בודאי יפעול לטוב בעז"ה, ומזה שבהם ועל ידם
8 יתרבו בעז"ה הלומדים, ושמחה מיוחדת הי לי לשמוע פ"ש
9 מבניו של ידידנו הרה"י שיי שוי"ב גארדאן, וענג גדול הי לי על
10 השינוי לטוב בהנהגת. . . שלקח עצמו אל הלימוד השי"ת
11 יחזק בריאות כולם ויתן בלבכם לשקוד בתו"ע.

12 וכבר כתבתי לאחד מידידנו התמימים שיי שהודיעוני ע"ד

13 קביעות לימוד דא"יח ברבים, אשר ידיעות כאלו מקביעות
14 עתים לתורה ברבים בכלל, ומלימוד דא"יח בפרט וקביעות
15 עתים של צעירים שיי בפרטי פרטיות הנה הבשורות והידיעות
16 האלו הם לי לסמי מרפא ממש, המחזקים את כוחותי
17 הגשמיים ממש.

18 על כל אחד ואחד מידידנו אנ"ש ותלמידי התמימים שיי
19 לדעת כי כל השם נפשו ודעתו ולבו לקבוע שיעורי לימוד דא"יח
20 ברבים ועמל בעמלא דאורייתא וקוב"ה כולא חד, הנני כולו
21 שלו ומקשרו בהתקשרות אמיתי בנר"ן ח"י, והשי"ת יעזרנו
22 בגו"ר. וע"ד סדר הלימוד אכתוב לו בעז"ה אחר חגה"פ
23 הבע"ל.

24 הנני מחכה לבשורה טובה מבריאות זוגי תחי' והשי"ת
25 ישלח לה רפוי"ש בגו"ר.

26 בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

27 יחזקאל פייגין

אג"ק מוהררי"צ כרך ג

המשך ביאור למס' תמורה ליום שני עמ' ב

1 ודרשו ממה שנאמר בתרומת מעשר (שם יח כו), 'תְּרוּמַת ה' מַעֲשֵׂר מִן
2 הַמַּעֲשֵׂר', שדווקא תרומת מעשר יש להפריש ממעשר ראשון, ולא
3 תרומה גדולה, ואפילו שהופרש המעשר לפני התרומה ומעולם לא
4 הופרשה עליו תרומה. ושאל רב פפא את אביי: אֵלֶּא מַעְתָּה אֶפִּילוּ
5 אִם הִקְדַּיְמוּ את המעשר לפני התרומה פְּכָרִי [לֹאֲחֵר שֶׁהַתְּמַרְחָה
6 הַתְּבוּאָה בְּגֵרֹן לְאַחַר שֶׁכָּבַר הַתְּחִיבָה הַתְּבוּאָה בְּתְרוּמָה, נִמְי
7 נִפְסָר [גַּם יִפְטֹר] מַעֲשֵׂר זֶה מִתְּרוּמָה גְּדוּלָה. וְאָמַר לִיה אַבְי, עֲלִיף
8 [עַל אֹפֶן זֶה] אָמַר קְרָא 'מִכָּל' [מִתְּנִיתִיכֶם] (מַעֲשֵׂרוֹתֵיכֶם) תִּדְיִמוּ
9 אֶת כָּל תְּרוּמַת ה', וְאִם מִמַּעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן יֵשׁ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה.
10 שואלת הגמרא: וְמָה רְאִיתָ לְרַבּוֹת מִמָּה שֶׁנֶּאֱמַר 'מִכָּל מִתְּנִיתִיכֶם'
11 אֶת הַמַּעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁהוּקְדַם בְּכָרִי לְחִיּוּב תְּרוּמָה גְּדוּלָה, וְלִהְיוֹת
12 אֶת הַמַּעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁהוּקְדַם בְּשִׁיבְלִין מִכָּלל חִיּוּב זֶה מִמָּה שֶׁנֶּאֱמַר
13 'מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר. וּמִשִּׁבָּה, מְרַבָּה אֲנִי אֶת הַמַּעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן
14 שֶׁהוּקְדַם בְּכָרִי מִשּׁוּם שִׁשְׁנֵנוּ בְּכָלל דִּיגּוֹן [מִירוּחַ] וְכָבַר הַתְּחִיב
15 הַכְרִי בְּתְרוּמָה קוֹדֵם שֶׁחַל בּו שֵׁם מַעֲשֵׂר, וְעַל כֵּן מִסְתַּבֵּר לְחִיּוּבו
16 בְּתְרוּמָה גְּדוּלָה גַּם לְאַחַר שֶׁהַתְּעַשֵּׂר. וּמִזְוִיָּא אֲנִי מִכָּלל חִיּוּב אֶת
17 הַמַּעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁהוּקְדַם בְּשִׁיבְלִין מִשּׁוּם שֶׁבִשְׂעָה שֶׁחַל בָּהֶם שֵׁם
18 מַעֲשֵׂר עֲדִין אֵינֶן בְּכָלל דִּיגּוֹן וְעֲדִין לֹא הַתְּחִיבוּ בְּתְרוּמָה, וְעַל כֵּן
19 מִסְתַּבֵּר לְפֹטְרוֹ מִתְּרוּמָה גְּדוּלָה אֶפִּילוּ שֶׁהַתְּמַרְחָה לְאַחַר מִכּוֹן.
20 הגמרא מקשה על רבא מדברי המשנה בקידושין: וְהָרִי אִיסוּר
21 אֲלֻמְנָה לְכַתֵּן נְדוּלָה דְרַחֲמֵינָא אֲמַר בּו (ויקרא כא יד) 'אֲלֻמְנָה וְגִרוּשָׁה
22 וְחֻלְלָה זֶנָּה אֶת אֶלֶּה אֶת אֶלֶּה לֹא יִקָּח', וְהִנֵּן בְּקִדּוּשֵׁין (סו"ט), בְּכָל מְקוֹם שֶׁבֶּא
23 אִישׁ עַל אִשָּׁה שִׁשֵּׁי לוֹ בַּה קְדוּשֵׁין וְשֵׁאִם יִקְדַּשְׁנָה יִתְפַּסּוּ קִדּוּשֵׁין,
24 וְיֵשׁ בְּבִיאוֹה זֶה עֲבִירָה, הַנּוֹלֵד הַנּוֹלֵד מִבִּיאוֹה זֶה הוֹלֵךְ אַחֲרֵי הַפְּגוּם -
25 שֵׁאִם אֶחָד מֵהֶם פְּסוּל נִמְשָׁךְ פְּסוּלוֹ עַל הוֹלֵד. וּמִפְּרִשְׁתָּ הַמִּשְׁנָה, בִּאיּו
26 בִּיאוֹה הַדְּבָרִים אֲמורִים, כְּגוֹן בְּכָהֵן גְּדוּלָה שֶׁבֶּא עַל אֲלֻמְנָה הַאֲסוּרָה לוֹ,
27 שֵׁאִם יִקְדַּשְׁנָה יִתְפַּסּוּ קִדּוּשֵׁין, שֶׁהוֹלֵד הַנּוֹלֵד מִמֶּנָּה מִתְּחַלֵּל לְכַהוֹנָה.
28 וּמוֹכַח מִדְּבָרֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁקִּדּוּשֵׁין כְּהֵן גְּדוּלָה בְּאֲלֻמְנָה חֵלִים אֶפִּילוּ
29 שֶׁהִיא אֲסוּרָה עֲלֵיהּ, וְאִילוּ לְדַבְּרֵי רַבָּא הָאֹמֵר 'כֹּל מִילְתָּא דֶּאֱמַר
30 רַחֲמֵנָא לֹא תַעֲבִיד, אִי עֲבִיד לֹא מִהֲנִי' לֹא הִיָּה לְקִדּוּשֵׁין אֵילוּ לְחוּל.
31 מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא: שֵׁאֲנִי הֶבֶא בְּקִדּוּשֵׁי אֲלֻמְנָה לְכַהֵן גְּדוּלָה, מִשּׁוּם
32 דְּאָמַר קְרָא (שם כא יד-טו) 'אֲלֻמְנָה וְגִרוּשָׁה וְחֻלְלָה זֶנָּה אֶת אֶלֶּה לֹא
33 יִקָּח, וְגו' וְלֹא יִחַלֵּל זֶעֱוִי, וּמִשְׁמַע שׁוֹרְעוֹ מִתְּחַלֵּל רַק לְכַהוֹנָה אֲבֵל

34 אינו נעשה ממור ונפסל מלבוא בקהל. ומזה מוכח שקידושי כהן גדול
35 באלמנה תופסים, שאם לא כן היה הולד נעשה ממור, ולא רק חלל.
36 שכן הלכה בידינו, שכל שבא אדם על אשה שאסורה לו, ואילו
37 קידשה לא היו קידושי תופסים בה, הולד הנולד מביאה זו ממור.
38 מפרשת הגמרא: וְלֹאֲפִי אֵין נראה שבא כתוב זה ללמדנו על הולד
39 שאינו נעשה ממור, משום שאם כן נִימָא קְרָא 'לֹא יִחַל' בלמ"ד אחד,
40 מֵאִי 'לֹא יִחַל' בשני למד"ם. אלא צריך לומר שלמ"ד אֶחָד נכתב
41 לו [ולולד] ולהשמיענו שהוא מתחלל לכהונה, ולמ"ד אֶחָד נכתב לָהּ
42 [לאלמנה שנבעלה לכהן גדול] להשמיענו שהיא מתחללת בביאה זו
43 לכהונה ונאסרת אף לכהן הדיוט, ואם היא בת כהן נאסרת באכילת
44 תרומה.

45 הגמרא מקשה על רבא מדברי הברייתא במקדיש בעל מום למזבח:
46 וְהָרִי הַמְּקַדֵּשׁ בְּעֵלֵי מוּמִין לְמוֹבָתָה, שֶׁעֲבַר עַל מַה דְּרַחֲמֵינָא אֲמַר
47 (שם כב ג) 'כֹּל אִשֶּׁר בּוֹ מוּם לֹא תִקְרִיבוּ', (ותנן) [וְתִנְיָא], הַמְּקַדֵּשׁ
48 בְּעֵלֵי מוּמִין לְגַבֵּי מוֹבָתָה, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, מַה
49 שֶׁעָשָׂה עֲשׂוֹי, וְנִתְפַּסַּת בּוֹ קְדוּשַׁת מוֹבָתָה. וּמִכָּאֵן תִּיּוֹבְתָא עַל מַה
50 דְּאִמַר רַבָּא, 'כֹּל מִילְתָּא דֶּאֱמַר רַחֲמֵנָא לֹא תַעֲבִיד, אִי עֲבִיד לֹא
51 מִהֲנִי', שְׁכֵן לְדַבְּרֵיו מְכִיחַ שֶׁנַּעֲשָׂה הַקֹּדֶשׁ זֶה בְּאִיסוּר לֹא הִיָּה לוֹ לְחוּל
52 כֹּלל.

53 מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא: אֲמַר לָךְ רַבָּא, שֵׁאֲנִי הֶתֵּם בְּמַקְדִּישׁ בְּעַל מוּם
54 לְמוֹבָתָה, מִשּׁוּם דְּאָמַר קְרָא (שם כב ג) 'שֹׁשׁוּ וְשָׂה שְׂרוּעֵי וְקָלוּטֵי נְדָבָה
55 תַעֲשֶׂה אֹתוֹ, וְיִלְנַד לֹא יִרְצָה'. וּמִשְׁמַע מִלְשׁוֹן הַכְּתוּב שְׂדוּקָא לְעִנִּין
56 רְצוּי וְהַקְרָבָה הוּא דְּבַעַל מוּם לֹא מְרַצָּה וְאִינוּ קָרַב, הָא מִיְקַדְּשׁ
57 לְמוֹבָתָה קְדָשִׁי - מִתְּקַדֵּשׁ, וְאֶפִּילוּ שֶׁהוּקְדַשׁ בְּאִיסוּר.

58 מפרשת הגמרא: וְלֹאֲפִי הַסוּבֵר שֶׁבְּכָל אִיסוּרֵי הַתּוֹרָה 'אִי עֲבִיד מִהֲנִי'
59 נִצְרָךְ כְּתוּב זֶה, מִשּׁוּם דְּאִי דִּלָּא אֲמַר רַחֲמֵנָא 'וְיִלְנַד לֹא יִרְצָה', הִנּוּ
60 אֲמִינָא שֶׁהַמְּקַדֵּשׁ בְּעַל מוּם לְמוֹבָתָה יִהְיֶה כְּבָל עוֹבֵר עַל מַצְוֵה
61 שְׂבִידְעַב הוֹעִילוּ מַעֲשֵׂיו, וְיִהְיֶה בְּעַל מוּם זֶה כְּשֵׁר לְהַקְרָבָה. קְמַשְׁמַע
62 לָךְ הַכְּתוּב שֶׁאִינוּ קָרַב.

63 הגמרא מקשה על רבא מדברי המשנה בשקלים: וְהָרִי הַמְּקַדֵּשׁ
64 תְּמִימִין [בַּהֲמוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם מוּם] לְגַבֵּי הַכִּפֹּת, שֶׁעוֹבֵר עַל מַה דְּאָמַר
65 רַחֲמֵנָא